

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 16.—, dostavljen na dom
D 11.50, na izkaznice D 10.—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica štov. 4.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritišče, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
račun štov. 11.767.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopis se ne vrača.

Leto: III.

Maribor, sreda 8. novembra 1922.

Številka: 253.

Nova vprašanja orien- tacije na Balkanu.

(O priliki poseta Stambulijskega v Beo-
gradu.)

Prihod bolgarskega ministrskega
predsednika Stambulijskega v Bukare-
što in Beograd vzbujajo, ne le na Balka-
nu, ampak tudi po ostali politični Evro-
pi mnogo zanimanja, ker je ž njim v
zvezi prvi stvarni poizkus za končno
likvidacijo dosedanjega sovražnega in
neprijateljskega razmerja med poedini-
mi balkanskimi državami; pred vsem
med Jugoslavijo in Rumunijo na eni ter
Bolgarsko na drugi strani. Časopisje po-
roča zadnje dni še celo več: potovanje
Stambulijskega je ba je v zvezi z vzpo-
stavitvijo zveze balkanskih držav. Obe
vprašanji — likvidiranje spora in formi-
ranje zveze balkanskih držav — sta za
nas velepomembni in zato ne bo odveč,
ako tudi mi spregovorimo z našega gle-
dišča in načelnega stališča par besed o
tej zadevi. Poprej pa se hočemo še
ozreti malo v zgodovino.

Dočim sta Enejski in Apeninski
poluotok bila skoro v vseh dobah zgo-
dovine torišče več ali manj enotnih držav
in narodov, je bil Balkanski polu-
otok vedno razbit in razdrobljen, tako
v narodnem kakor državnem oziru. E-
nojnega balkanskega naroda doslej še
ni bilo, kakor tudi še ni bilo enotne bal-
kanske države. Predhelenska Grčija je
bila omejena le na najjužnejši del, na
približno ono ozemlje, ki tvori današnjo
Grčijo. Bizantinsko cesarstvo se je sicer
razprostiralo visoko na sever in na za-
pad, toda vsega Balkanskega poluoto-
ka vendar ni obsegalo. Prihod Slovanov
na Balkan pa je narodno in državne raz-
mere le še bolj zmedel. Ne le, da so se
Slovani prvih stoletij neprestano bili z
Bizantini, oziroma Grki, vojskovali so
se tudi med seboj. Boji med Bolgari in
Srbi so se pričeli že tedaj; pravi povzro-
čniki teh bojev pa so bili skupni sovraž-
niki obeh — Grki! Grško geslo je bilo
od nekdaj ono isto, katero je postalo po-
zneje geslo Habsburžanov »Divide et
impera.« Grki so se v boju s Slovani po-
kuševali najuspešnejšega sredstva: huj-
skali so jih na medsebojne vojne. »Kjer
se prepirata dva, tretji dobiček ima!«
pravi star pregovor in v sporih med
Bolgari in Srbi so bili Grki tisti tretji, ki
so imeli dobiček. Uničevanje Srbov po
bolgarskem carju Simeonu je bilo, ka-
kor je zgodovinsko dokazano — delo
Bizanta, delo Grkov. Simeon se je okle-
pal Grkov proti Srbom, ni se pa zavedal
resničnosti pregovora »Graeca fides,
mala fides!« Zavedal se ga je komaj
njegov sin, na katerega so ravno isti
Grki nahuiskali Srbe ter tako razbili
mogočno Simeonovo bolgarsko carstvo.
Pozneje so se Grki proti Slovanom ve-
žali z nastopajočimi Turki in grška
krivda je bila, da so Turki premagali
Srbe na Kosovem ter da so si osvojili
skoro ves Balkan in da je vsled njihovih
napadov dolga stoleja trpela vsa vzhod-
na in srednja Evropa. Padli so pod
turški jarem, vendar pa se jim pod Tur-
ki ni godilo tako slabo, kakor Slovanom.
Pod Turčijo so bili država v državi, ki
je Slovane bolj zatirala in potujčevala,
kakor pa Turki sami.

V takih razmerah in v takem raz-
merju balkanskih narodov je prišlo pr-
vo osvobodjenje, ki pa je obenem in de-
lovno tudi po grški krivdi prineslo novo
vino med Srbi in Bolgari, znano vojno,
ki je imela za posledico Slivnico. Pre-
tekla so desetletja, predno so bile za-
cejene rane tega novega bratskega po-
loja in je mogla stopiti v življenje prva
zveza balkanskih držav in narodov. To
je bila znana zveza osnovana leta 1912,

Jasnejša notranja situacija.

Beograd, 7. novembra. (Izvirno.)
Po poteku včerajšnjega ministrskega
sveta je sklepiti, da ne pride do vladne
krize, kar je znak izboljšanja notra-
njih razmer. Demokratski klub bo ju-
tri nadaljeval razpravo o političnem
položaju. Pripravlja se resolucija v tej
smeri, da se takoj prične pogajanja z
radikalci glede delovnega programa na
rodne skupščine.

Zemljoradniki se bodo zopet udeležo-
vali sej.

Beograd, 7. novembra. (Izvirno.)

Stambulijski pride v četrtek v Beograd.

Beograd, 7. novembra. (Izvirno.)
Zunanji minister dr. Ninčić je sprejel
poročilo, da dospe bolgarski ministrski
predsednik Stambulijski šele v četrtek
v Beograd ter bo istega dne ob 10. uri
dopolodne konferiral s Pašićem in dr.

Zemljoradniški klub je imel včeraj se-
jo, ki je trajala do 6. ure zvečer. Raz-
pravljalo se je o položaju, ki je nastal
vsled absence zemljoradniškega kluba
od parlamentarnih sej. Z ozirom na to,
da pride na dnevni red zakon o od-
škodnini, je klub sklenil, da se zopet u-
deleži sej narodne skupščine in zavza-
me svoje stališče k temu zakonskemu
predlogu. V imenu zemljoradniškega
kluba bo govoril Voja Lazić. Na da-
našnji seji bo klub določil govorniku
smernice za specialno debato o zakonu
o odškodnini.

Ninčićem. Zvečer odpotuje v Lausanne.
Tukajšnji politični krogi upajo, da do-
seže Stambulijski popolni uspeh, to tem
bolj, ker povdarja, da se naj takoj iz-
vrši revizija neuilske mirovne po-
godbe.

Homatije v Carigradu.

Neresnične vesti o bojih? — Nevtralnost zaveznikov. — Odklonjene turške
zahteve glede morskih ožin. — Poskušani sultanov beg. — Odprava senata. —
Turški program za konferenco v Lausani.

London, 6. novembra. (Izvirno.)
»Daily Express« poroča, da so se v Ca-
rigradu vršili spopadi med angleško
vojno policijo in turškimi demonstran-
ti, ki so imeli več izgub. Pred sofijsko
mošejo in v drugih delih mesta so pri-
redili turški nacionalisti shode in de-
monstracije. Ponoči so vdrli demon-
stranti v evropski okraj ter nastopali
zoper tujce. Položaj v Carigradu je
zelo resen.

London, 7. novembra. (Izvirno.)
Reuterjev urad poroča, da se vrše med
zavezniki posvetovanja glede položaja
na vzhodu, ki je nastal vsled zahteve
Kemalistov po evakuaciji Carigrada.
Glasom vesti iz Carigrada je tam vse
mirno in ni bilo nikakih bojev.

Carigrad, 6. novembra. (Izvirno.)
Vrhovni zavezniki komisariji povdar-
jajo v posebni noti na angorsko
vlado, da bodo zavezniki generali va-
rovali popolno nevtralnost v notranje-
političnih zadevah Turčije. Vztrajajo
pa na izvedbi poverjene jim naloga, to
je izročitev mudanijskega sporazuma
in red v zasedenih conah.

Carigrad, 6. novembra. (Izvirno.)
Zahtevo angorske vlade, da morajo
vse bojne ladje prositi za posebno do-
voljenje za prehod skozi morske ožine,
so vrhovni komisariji zaveznikov v Ca-

rigradu kategorično zavrnili. Po mne-
nju zaveznikov je ta zahteva v popol-
nem nasprotju z leta 1918 sklenjenim
premirjem in mudanijskim sporazu-
mom.

Pariz, 6. nov. (Izv.) Posebni poro-
čevalci »Petit Parisien« poročajo iz Ca-
rigrada, da sultan noče odložiti naslo-
va »kalif« ter je zjavil, da mu že pre-
sedajo žalitve angorskega časopisja. —
Zato hoče zapustiti Carigrad ter odpo-
tovati v Indijo, kjer ga mohamedanci
še vedno zelo spoštujejo.

Pariz, 6. nov. (Izv.) »Agence Ha-
vas« poroča iz Berna: Vesti iz Carigra-
da poročajo, da je sultan skušal pobeg-
niti iz mesta, na čemur pa ga je oviralo
prebivalstvo, ki je preprečilo njegov
odhod.

Carigrad, 6. nov. (Izv.) Refei-
paša je odpravil turški senat, katerega
je za vedno ukinil.

Carigrad, 6. novembra. (Izv.) Po
poročilih iz angleških virov je naroči-
la angorska vlada Ismed-paši, naj do-
seže v Lausani izvedbo sledečih turških
zahtev: meje, kakor jih predvideva
pakt, vojno odškodnino od Grčije, uki-
njenje kapitulacije, spremembo meje
Irana in Mezopotamije, ter popolno fi-
nančno, politično in gospodarsko neod-
visnost Turčije.

ma enake pravice, kakor ostalim ude-
ležencem konference.

Angleške volitve.

London, 7. novembra. (Izv.) Osem
ministrov sedanjega kabineta in po-
slancev bivše spodnje zbornice je bilo
brez protikandidatov ponovno izvolje-
nih. Značilno je, da tudi Lloyd George,
ki ni bil nikdar izvoljen v parlament
brez odpora nasprotnikov, ni imel to-
krat nobenega nasprotnika, dočim se
morajo Bonar Law, Asquith in Cham-
berlain boriti s protikandidati.

BORZA.

Curih, 7. novembra. (Izvirno.) Pred-
borza. Pariz 36.10, Zagreb 2.20, London
24.23, Berlin 0.0775, Praga 17.50, Italija
22.50, Newyork 544.—, Dunaj 0.0073,
žig. krome 0.0075, Budimpešta 0.22, Var-
šava 0.04, Sofija 3.75, Bukarešta 3.40.

ki je doprinesla do usodnega poraza
Turčije in izгона Turkov iz Evrope. V
tej vojni zveze balkanskih držav je od-
ločilo zmago srbsko in bolgarsko orož-
je, Grki so bili le malopomemben prive-
sek; deležni pa so bili vseh dobrot slo-
vanske zmage. Toda tudi ta veliki zgo-
dovinski uspeh — prva združitev bal-
kanskih držav — je končal žalostno, u-
ničila ga je bolgarsko-srbska vojna leta
1913. Zveza se je razbila in — precejšen
del krivde za to pada tudi v tem na
Orke, kajti bolgarsko-srbski spor radi
Macedonije ni v bistvu nič drugega nego
plod sistematičnega zgodovinskega raz-
dvajanja Srbov in Bolgarov s strani
Grkov. Nezaslužen del srbske zmage na
Bregalnici pa so zopet odnesli — Grki.
V svetovni vojni so igrali Grki prav
grdo vlogo in niso do srbske zmage do-
prinesli popolnoma nič — odnesli pa so
kljub temu največ dobička.

Iz teh kratkih zgodovinskih podat-
kov o odnosih in razmerah balkanskih
narodov in držav, je jasno razvidno, da
so igrali Grki vedno vlogo provokater-
jev in izkoriščevalcev, prav tako kakor
na zapadni obali Jadranskega morja I-
talijani, ki so istotako vedno živeli in
zmagovali na tuj račun. Njihov prvi sa-
mostojni nastop je bila sedanja vojna
proti Turkom, ki je končala, kakor je
bilo pričakovati, tudi s polnim porazom.
S tem pa so Grki edini krivi, da so Tur-
ki zopet prišli v Evropo. Zgodovina se
torej ponavlja, ponavlja pa se tudi v tem,
da Grki po porazu zopet iščejo pomoči
Slovanov, ki naj bi pobrali zanje iz žer-
javice kostani, katerega so sami vrgli
vanjo.

In zopet se poslužujejo starih
metod izigravanje Srbov in Bolgarov.
Kakor poročajo listi, je grški zunanji mi-
nister Politis ob svojem sedanjem po-
setu v Beogradu predlagal naši vladi,
naj bi se na konferenci v Lausani posta-
vila na docela grško stališče proti Tur-
kom in Bolgarom; v kompenzacijo za
to pa nam ponujajo — svoje zavezni-
štvo; zvezo balkanskih držav (Grčije,
Rumunije in Jugoslavije) proti Bolgar-
ski in posredno proti Turčiji. Neposred-
no za Politisom pa prihaja te dni v Bu-
karešto in v Beograd tudi bolgarski mi-
nistrski predsednik Stambulijski s svo-
jim predlogom, nasprotnim onemu Poli-
tisa. Stambulijski predlaga, naj bi se
naša vlada v Lausani postavila na bol-
garsko stališče ter zahtevala za Bolga-
rijo morje, v zvezi s tem predlaga tudi
osnovanje zveze balkanskih držav z
Bolgarijo in eventuelno vojno konven-
cijo med Bolgarijo in Jugoslavijo. Sto-
jita si nasproti torej dva diametralno na-
sprotna predloga in na nas je sedaj, da
se odločimo, kam krenemo: ali za Po-
litisom ali za Stambulijskim, ali pa za
nobenim in ostanemo le nevtralni posre-
dovalci. Zgodovina je najboljša učitelj-
ca, posebno še v politiki. Ako prepusti-
mo njej odločitev, se bomo odločili za
Stambulijskega. Toda za to govore še
drugi razlogi, katerih najmočnejši je
pač: slovanska zavest. Bolgari so Slo-
vani; kljub vsemu, kar je bilo med nji-
mi in med nami, so vendar naši najbližji
bratje. Poleg tega pa se moramo tudi za-
vedati, da pomeni borba za bolgarski
izhod na Egejsko morje obenem tudi
borbo za naš izhod, kajti ob priključitvi
Dedeagača Bolgariji se mora priključiti
tudi Solun Jugoslaviji. In še nekaj: ako
tudi sedaj odbijemo Bolgare ter jih pre-
pusimo same sebi, bomo sami krivi,
ako bodo potem, kar je naravno, iskali
priateljstva in zaveznitva pri naših so-
vražnikih Italijanih in Madžarih! Razlo-
gov je torej več kot dovolj, da se odlo-
čimo za sodelovanje z Bolgarijo, kajti za
sodelovanje z Grčijo govori edino in
samo — dinastična zveza, ki v sedanjih
dobi novih političnih in diplomatičnih
načel nikakor ne sme igrati vloge, oso-

bito ne tedaj, ako gre za dalekosežne narodne in državne interese.

Ne kaže torej, predlog Stambulijskega hladno in brez resnega pretresa odkloniti. Nasprotno: skušati moramo, čimnaibolj utrditi zblizanje med obema južnoslovanskima državama, v tem okviru pa iskati šele sporazuma za zvezo z ostalimi balkanskimi državami. Kakor izgleda, se tega zavedajo tudi naši vodilni državniki ter so, kakor poročajo beograjski listi, odklonili Politisov predlog. Sporazumu z Bolgarijo je naklonjeno večinoma tudi beograjsko časopisje in javnost sploh.

Politične vesti.

* **Narodna skupščina** je 6. t. m. pričela z novim zasedanjem. To pomeni, da do krize v vladi ne pride. Zemljoradnik Lazič je hotel v prvi seji izzvati razpravo o agrarnih odnosih v Dalmaciji. Minister za agr. reformo je izjavil, da bo itak skupščini predložen zakonski načrt o definitivnem reguliranju vseh agrarnih odnosov v državi, in Lazič bo imel takrat priliko govoriti in izvesti svoje pritožbe. Lazič je nato zapustil s svojimi tovariši sejo.

* **Novi finančni odbor** je izvolila narodna skupščina v seji 6. t. m. V njem so med drugimi tudi demokrati Vejković, Marinković, Ribar, dr. Kukovec, Radović, Milan Pribečević, Marković, Matić, dr. Stevčić in dr. Ščerov.

* **Francoski listi o preokretu na Turškem.** Pariški listi pripisujejo veliko važnost odstaviti sultana in odpovedi mirovne pogodbe. »Petit Parisien« piše, da bodo Turki osredotočili svoje čete pred Carigradom. Zavezniki naj opuste vsako intervencijo med Turki in prejšnjim sultanom. — »Echo de Paris« piše, da je nevzdržljiv sklep angarske skupščine, s katerim je odpovedala vse finančne obveznosti.

* **Razpust italijanskega parlamenta.** »Petit Parisien« poroča iz Rima: Mussolini bo takoj po odobritvi izprememb v volilnem zakonu zahteval razpustitev parlamenta. Nove volitve bi se vršile prihodnje leto v marcu.

* **Pred političnim prevratom na Bavarskem?** Iz Bavarske prihajajo vesti, da tamošnji monarhisti pod vodstvom znanega kapitana Erharta pripravljajo novi državni prevrat pod geslom popolne neodvisnosti Bavarske od Nemčije. Glavno jedro nameravanega prevrata, ki je baže določen na dne 11. nov. t. l., so vojaške organizacije »Orgeschov« in pristaši bavarske ljudske stranke, ki hoče za vsako ceno izvršiti svoj barmberski program, katerega glavna točka je ustanovitev samostojne bavarske države. Prevrat bi se baže raztegnil tudi na sosedni deželi, Tirolsko in Solnograško, ki sta že dolgo v zvezi z bavarskimi monarhisti. Znamenje pojavljajočih se dogodkov je demisijski ministrskega predsednika grofa Larchenfelda, ki se ne strinja s pre-

prevratnimi načrti in noče prevzeti nadaljnje odgovornosti za radikalno politiko bavarskih disidentov. Njegovo mesto bi imel zasesti državni svetnik Mayer, ki pa ga iz istih vzrokov ne maha prevzeti. Ljudska stranka prevzija odločilno krizo, ki bo pokazala, ali bo podlegla popolnoma terorju skrajnih monarhistov, ali pa bo pravočasno preprečila dogodke, ki bi utegnili imeti dalekosežne posledice ne le za Bavarsko, marveč tudi za celo nemško državo. Kakor poročajo iz zanesljivih virov, je dal povod k temu prevratu vzgled italijanskih fašistov. To bi tedaj bile prve prijetne posledice italijanskega »preporoda«!

Dnevna kronika.

— Poročil se je dne 4. t. m. g. Joža Ermenc, asistent južne železnice z gđ. Zinko Ferjančič, odvetniško uradnico iz Krškega. — Bilo srečno!

— **Razprava o uradniškem zakonu** v plenumu zakonodajnega odbora se prične v sredo 8. t. m.

— **Izzivanja nemškutarjev!** Razni nemškutarski grajzarji po deželi se še do danes niso mogli privaditi, da nemščina ni več trumf, in da naše vasi nimajo več nemških imen. In tako pač pride, da še danes dobiš iz bogve kakega kota Slovenije naznanilo, da je na pr. Johann Schauer, Gemischwarenhandlung in Tschermoschnitz. Ni dovolj, da so ti ljudje pred in med vojno terorizirali naše ljudstvo, bi najbrž to še danes radi. Mi ne damo več pačiti svojih imen. Komur ni za nas in naša imena, naj gre, od koder je prinesel svoj punkele. Ta vrsta ljudi je obogatela od naših žuljev, v zahvalo zato pa zdaj pačijo svoja in naša imena, govore le nemško s svojo deco in za nove razmere in državo sploh nimajo drugega kot pomilovalen nasmehljaj in skomizanje z rameni. Nemškutarenja in pačenja lastnih slov, imen mora biti enkrat konec. Dolžnost našega časopisja in naših inteligentov je, da brez usmiljenja razkrinkujejo take izrastke in ljudstvo očistijo narodnih peg. Na dan toraj z raznimi nemškutarji po deželi, kdor ni z nami, je proti nam in tak naj ne je našega kruha!

— **Sprememba voznega reda.** Od 5. novembra nadalje se izostali sledeči potniški vlaki: Ljubljana g. k. — Maribor g. k. vl. 42, Slov. Bistrica—Mesto vl. 1133, 1135, 1134, 1138, Grobelno—Rogatec 1333, 1337, 1334, 1338, Ljubljana—Vrhnika vl. 143. Zato pa vozijo dnevno-redno sledeči potniški vlaki: Ljubljana g. k.—Maribor g. k. vl. 42-a (iz Ljubljane 5.24, v Maribor 9.33, Slov. Bistrica—Mesto vl. 1133-a, 1135-a, 1134-a, 1138-a, Grobelno—Rogatec vl. 1335, 1336, Ljubljana—Vrhnika vl. 1431-b. — Tektore k stenskim voznim redom se dobijo pri osebni blagajni I. na g. k.

— **Popravek imenika telefonskih naročnikov in telefonskih uradov v Slo-**

veniji. (Uradna izdaja avgust 1922). V oktobru 1922, so nastale v imeniku sledeče izpremembe: Nove telefonske postaje v Mariboru: 242 Centralna banka; 408 Gross Feliks, ravnatelj Jugoslovnski Lloyd, Wilsonova ulica; 407 Oset Mijoš, trgov. Aleks. 35; 405 Predovič & Brigljevič d. d. Aleks. 63; 325 Slovensko obrtno društvo, Aleksandrova 22; 411 Sprager & Cernko, cektrično podjetje; 404 Vabič, tvrdka. — Črtati je treba sledeče naročnike: 63 Konzumno društvo za Slovenijo in 220 Tončič Stevo, Croatia. Popraviti je treba: na strani 30, naročnik štev. 16 in 381 Slavenska banka, Aleksandrova, cesta 11 namesto Slovenska banka itd.; telefonski naročnik Kuhn Josef-Fausch ima telefon štev. 201 in ne 210. — Nadaljnji popravki telefonskega imenika se bodo objavljali vsakomesečno.

— **Ob skrajni državni meji pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu** priredi tamkajšnji prosvetni krožek v nedeljo 12. nov. Martinovo zabavo z gledališko predstavo, petjem, godbo i. dr. Čisti dobiček je namenjen domači obmejni šoli, zato se planinci vladno vabijo!

— **Invalidski shodi** se vrše: V nedeljo dne 12. nov. 1922, v Selnici ob Dravi v hiši gosp. Jakoba Čaplo ob 2. uri popoldne; v nedeljo dne 19. nov. 1922, v Sv. Duhu-Loče pri Poljčanah v gostilni gosp. Antona Bračuna (ob 11. uri dop.); v nedeljo dne 26. nov. 1922, v Šent Ilju v Slov. gor. v gostilni gosp. Baumana (ob 8. uri zjutraj), in isto nedeljo dne 26. nov. 1922, pri Zgornji Sv. Kungoti v gostilni Vaupotič (ob 3. uri pop.) Dnevni red: 1. pomen organizacije, 2. Uduženje vojnih invalidov v državni SHS, 3. novi invalidski zakon, 4. izplačanje zastalnih doklad, 5. invalidski domovi in zdravilišča, 6. prosta vožnja po železnicah, 7. raznoteroti. — Invalidi vdove in sirote! Vsi na shod, gre za vaše interese!

— **Za Aškerčev spomenik.** 3. izkaz prispevkov od 15. do 31. oktobra 1922). Slovenska Matica v Ljubljani 600 K; ravnatelj Kreditne banke v Ljubljani Hanuš Krofta 800 K; gen. ravn. Kreditne banke v Ljubljani J. Tykač 400 K; dr. Josip Kolšek v Laškem 400 K. Skupaj 2200 K. — Dosedaj vsega skupaj 22.575 K. — Dr. V. Kisovec, blagajnik.

— **Začetek pouka na državni srednji kmetijski šoli v Mariboru.** Vsi učenci ki so vložili prošnje za sprejem v srednjo kmetijsko šolo v Mariboru, naj se zglasijo zanesljivo v petek, dne 17. novembra 1922 ob 11. uri dopoldne pri direktorji (na vinarski šoli), kjer se jim sporoči, kdaj imajo polagati sprejemni izpit prosilci, ki so absolvirali samo kako nižjo kmetijsko šolo. Pri tej priliki se jim dajo tudi pojasnila in naslovi za stanovanja in hrano v mestu. Sprejemni izpiti se vršijo v soboto, dn 18. novembra. Ura se naznani pri zglasitvi. V nedeljo, dne 19. novembra je slovesna otvoritev nove šole in v ponedeljek, dne 20. novembra prične redni pouk.

»Svaril sem Vas, da bo dolgočasno,« je dejal, ko sva se sešla v kadični sobi. »Strašno zanimivo je tukaj,« sem lagal. »Kdaj si privoščiva igrice?«

»Po nesreči vlaga vedno škoduje moji sestri. Naročila mi je, naj ji kupim nov kotliček za vdihavanje. — Strežnica ji je razbila večeraj starega.«

Mahnila sva jo v mestno lekarno in kupil je veliko svetlo stvar iz kositra; ko sva se vračala, mi je tolmačil nje uporabo.

»Dobro so mi znane take ropotije. Prihajam precej pogostoma semkaj,« je dejal. »Tudi meni nagaja grlo naše rodovine.«

»Dober človek ste,« sem raket. »Prav dober človek ste.«

Okrenil se je k meni v somraku med bukvami in videl sem, da se mu je bilo obličje izpremenilo. Takšno je bilo menda pred tridesetimi leti.

»Vidite,« je dejal hripavo, »bila je še najmlajša — Neža. Preden je zbolela, veste. A ni hotela ostaviti svojih sester. Nikoli bi ne bila hotela. Odhitel je s svojim čudnim bremeom in me je pustil samega med razvalinami mojih črnih teorij. Mož s takim licem ni storil Moultriejevi Neži nič hudega.

Nikoli več nisva igrala najino igre. Med tretjo in četrto uro zjutraj me je Baxter vzbudil; stopil je k moji higijenični postelji z dolgim površniku, ki

— Obmejna turistika kaže v letošnji sezoni prav žalostne številke. Sv. Duh na Ostrem vrhu, našo najlepšo turistično postojanko na Kozjaku, sedaj tik ob državni meji, je v prejšnjih letih obiskalo letno do 1500 planincev vseh narodnosti iz vseh krajev. Posebno propagando za ozemlje ob jezikovni meji je takrat razvil »D. & Oe. Alpenverein«, ki je prirejal tudi propagandne izlete v ta odsek, dočim se sedaj propagira le Pohorje, ki je bilo celo sezijo preplavaljeno s planinci in letoviščarji. Še celo za Ljubljancane se je priredil »propagandni izlet«, obmejne točke so se pa bojkotirale: niti enega skupnega izleta ni bilo! Sv. Duh na Ostrem vrhu je obiskalo v pretekli sezoni samo 88 Slovencev, 1 Hrvat in 124 Nemcev t. j. 213 oseb! Torej 41% Slovencev, 58,5% Nemcev, kar je prav značilno za naše Nemce, ki kažejo veliko zanimanje za ta obmejni odsek! Na ta dejstva opozarjamo naše planince s pripombo, da ne omalovažujejo naše obmejne turistične postojanke in jih ne prepuščajo Nemcem!

— **Za gradbo žel. Murska Sobota—Ljutomer—Ormož** je prispela dne 3. t. m. večja komisija v Ljutomer, da odloča končno o poteku trase. Opaziti je že neke priprave na gradbo; privržajo se razno orodje itd. Vse kaže, da se ho-mo vendar enkrat rešili neznosnih prometnih težav.

Dopisi.

Marenberk. V nedeljo, dne 19. okt. 1922, se je sestel v Marenberku pod predsedstvom pokrovitelja gospoda okrajnega glavarja Dr. Marka Ivanica odbor za zgradbo meščanske šole za marenberški okraj. Razmotrivala so se vprašanja glede zagotovitvi potrebnih sredstev, ter glede kraja, kjer bi naj stala meščanska šola. Iz izjav posameznih zastopnikov, iz okraja je razvidno, da se prebivalstvo zelo zanima za ustanovitev prepotrebne šole za ta okraj in da je tudi voljno, v to svrhu žrtvovati potrebna sredstva. Prihodnji sestanek se vrši dne 25. novembra 1922, ter je upati, da se storijo tokrat že odločilni sklepi in da se s prihodnjim šolskim letom otvori tudi v Dravski dolini prepotrebna meščanska šola.

Ptujske vesti.

Delavsko izobraževalno društvo »Svoboda« v Ptuj priredi cikel predavanj in sicer: 1. Dne 9. nov. 1922, g. Vajda, gimn. ravn.: Moderno šolstvo; 2. 16. nov.: g. Uratnik Filip: Socializem in njega cilji; 3. 23. nov.: g. dr. Staber B.: Tuberkuloza in nje pobijanje; 4. 30. nov.: g. Komavli V.: Narodnostna vprašanja in socialisti; 5. 7. decembra: g. Uratnik: Organizacija kot pomožno sredstvo za doseg ciljev socializma; 6. 14. dec.: g. dr. Vrečko: Venerične

ga je bil oblekel čez žolt in bel pijamar; nikoli bi se ne bil nadejal, da bom uzrl kaj takega pri možu njegovega značaja.

»Sestrano je nekaj prišlo,« je dejal. »Ali bi ne stopili z mano? Ne bi rad budil zdravnika. Nisem prijatelj hrupa. Brži!«

Hitel sem torej; kar mi je le bilo moči. Sivolasa Arthurs v spodnjem krilu in jopici me je odvedla v spalnico z dvema posteljama. Disalo je po pari in nekakem mazilu. Vse žarnice so svetile. Gospodična Marija — spoznal sem jo po postavi — je stala pri odprtem oknu in je rinila od sebe go-spodično Lizo, ki ji je objemala kolena. Marija si je tiščala vrat, ki je bil ves krvav.

»Končala se je! Tudi ona se je končala!« je ječala gospodična Liza. »Držite jo! Na pomoč!«

»Oh, čujte! Zenska, ne režite svojih vrstov,« je žepetal Baxter.

»Bog nam prizanesi! Ali si je prevezala vrat?« je kriknila strežnica in se zvrnila na tla. Baxter jo je porinil pod posteljo in skočil k oknu, da prime silo ženo, ki je stokala in sopihala in silila k oknu. Pograbil jo je za pleča, a staro dekle ga je divje brenilo.

»Saj ni hudega! Raniša si je le no-ko,« je dejal. »Mokro otiračo! Brži!«

(Dalje prihodnjič.)

Rudyard Kipling:

Zdravnik hiše.

(The House Surgeon.)

Iz angleščine prevedel K. P.

(Dalje).

Misli so me trapiše vso noč, in spet sem se uveril, kako more biti človek radi izključno duševnih vzrokov tudi telesno bolan; ali bolezen je bila prava prelest v primeri s sanjami, ki so me zazibale, ko so se budile ptice. Ob slovesu mi je podaril M'Leod krasen samorogov okel; zdelo se mi je, kakor bi bila pestunja nagradila dete s sladščinami, ker pri zobozdravniku ni kričalo.

»To je zob, ki mu ga ni para na svetu,« je dejal, »sicer bi bil prišel staremu Maksu M'Leodu v roke,« in potisnil je dar v avtomobil. Gospodična M'Leod je šepetala na desni strani motorja: »Ali ste kaj ugotovili, gospod Perzej?«

Odkimal sem.

»Potem hom vse svoje zveze priklenjena k skali,« je hitela. »Le očetu ničesar ne pravite!«

Uverjen sem bil, da je mislila na gospodično, ki se je ukvarjal z železniciami Južne Amerike, ker sem ugledal pretan na tretjem prstu njene levice.

Odtod sem jo mahnil naravnost v Barry-millsko zdravilišče. Prišlo v svo-

jem življenju sem koprnel po golfu, ki vname človeka tako, da pozabi na vse drugo. Baxter mi je najel sobo poleg svoje spalnice; po kosilu me je predstavil veliki, grdi, precej stari gospe, ki se je odločno kretala. Sedela je v naslonjaču, ki ga je vozila po parku sivolasa strežnica. Bila je gospodična Marija Moultriejeva; kašljala in pohrkavala je kakor Baxter. Mučilo jo je ne-kako čudno vnetje dušnika s krči glasovnic; to je bil obiteljski znak Moultriejev, mi je dejala. Z mrtvim glasom in vdrtih oči, ki so gledale in niso videle, mi je razlagala, kakšni obkladki, ggranja, kroglice in vdihavanja ji najbolj pomagajo. Nato me je odvedel k mlajši sestri, gospodični Lizi, slabi in krčljavi stvarci; z drgetajočimi ustnicami mi je povedala, da je tudi ona žrtev bolezni v grlu, toda naverjena je bila v povsem druga zdravila. Ko sem se nje in Baxterja iznebil, sem maletel na podpolkovnika indijske vojske s skrimno v medlih očeh in ogromnih trebuhom, ki ga je že prenašal po vsej Evropi. Razlagal mi je svoje dožitke. Utakel sem mu sicer, a takoj me je ujela stara ženica, ki so ji nagajali drganci in izpuščaji. Baxter je ostal pri sestranah od petih; tako se mi je zdelo, kakor bi bil hotel poravnati krivico, ki jo je bil storil mrtvi sestri. — Gospodična Marija ga je strahovala kakor psa.

o Sokolsko društvo v Hočah v pri-
pori v nedeljo, dne 12. t. m. žaloigro
Mlinar in njegova hči v Sokolskem
domu in sicer ob 3. uri popoldne in pol
4. uri zvečer, na kar opozarjamo občin-
stvo in bratska društva. Zdravo!

Kakor da bi na tako nepošten način prelomil svojo zvestobo do zaveznikov.*

Ruski car je bil zvest zaveznikom, zato so povsem merosnične vesti, ki so se širile pred in po ruski revoluciji, češ, da je car nameraval skleniti poseben mir in da je intrigiral z Nemci proti antantnim zaveznikom. Nikdar ni bilo zvestejšega zaveznika kot je bil ruski car Nikolaj II. Kar se tiče carice, ki je bila hessenska princezinja, je treba poudariti, da ni nič manj sovražila Nemcev, ne samo iz načelnih političnih razlogov, marveč tudi iz nekaterih osebnih vzrokov, ker so Hohenzollerni hudo užalili hessenski vladajoči dom.

Carški jetniki so prenašali vse muke in težave svojega jetniškega življenja do prve polovice julija 1918. V noči od 16. na 17. julija so jih zverinsko pomorili in potem njihova trupla polili z žvepleno kislino.

To so odlomki iz spominov verodostojnega poznavalca o tragičnem koncu ruske carske obitelji, ki jih ni spisal ruski častnik, marveč nepristranski angleški kapetan. Pristavljamo samo

* Ta vet, kakor je sicer lepa in značilna, se nam ne zdi verjetna, ker je znano, da so brestlitovsko pogodbo sklenili boljševiki, ki bi jo gotovo iz načelnih in taktičnih razlogov ne ponujali carju v podpis. (Op. ur.)

nekoliko podatkov o tem, kako stališče je zavzemala glede carjevega umora centralna boljševiška vlada.

Ne veda, kako bo reagirala na ta nezasišani umor ogromna večina ruskega naroda, je Sovjet narodnih komisarjev vprizoril znano komedijo: »Obsojila« je člano ekaterinburškega sovjeta delavskih in vojaških zastopnikov, češ, da so samovoljno umorili carsko obitelj. Pozneje pa, ko se je boljševikom posrečilo s čezvračkami in drugimi tiranskimi sredstvi »pomiriti« rusko ljudstvo, so tudi na centralnem mestu sankcionirali umor in vsi neposredni rablji carske obitelji so dobili dobra komisarstva mesta.

Dobili smo v roke ponatis iz boljševiškega lista »Pravda«, ki izhaja v Moskvi; v tem ponatisku je natančen opis boljševiškega »procesa« proti morilecem carske obitelji. Mislimo, da bo v zvezi s predstojnim opisom naše čitatele zanimal ta dokument, ki je nadvse značilen za boljševiško upravo in moralno, pa ga prinašamo:

»V mestu Perm, v poslonju tamošnjega Sovdipa, je bil ravno zaključen proces proti 28 storici zaprtih članov ekaterinburškega Sovdipa, ki so dolžni umora bivšega carja Nikolaja Romanova, njegove soproge Aleksandre, rojene princesinje Hessenske, njenih hčera Olge, Marije in Anastazije ter oseb, ki so se nahajale pri njih (ze-

lo zanimivo je, da dopisnik »Pravde« ne omenja med imeni umorjenih tudi hčerke Tatjane ter prestolonaslednika Aleksija. Op. ur.) Revolucionarji tribunala je pod predsedstvom tov. Matvjenska in po zaslišanju treh glavnih obdolžencev: Gruzina, Jahontova in Maljušina, dveh žensk Marije Apraksinove in Elizabete Mironove ter 23 stražnikov ter po zaslišanju prič dobil natančno sliko zgorajšnjega umora. Glavni obdolženec Jahontov je priznal, da je organiziral umor carske obitelji v interesu stranke socialnih revolucionarjev — levicarjev, hoteč na ta način diskreditirati sovjetsko vlado. Jahontov je dalje izpovedal, da je bil umor Nikolaja Romanova zasnovan že v dobi njegovega bivanja v Tobolskem, toda skrbna straža je vsekdar preprečila začetke poskuse. Ko so se v bližini Ekaterinburga pojavile češkoslovaške čete in je zavlada med tamošnjimi boljševiški elementi velika zmeda, so se Jahontov okoristil z nastalimi razmerami in je kot predsednik krajevne čezvračke izdal ukaz, da se mora carsko obitelj in njeno spremstvo takoj usmrtiti. Jahontov je izjavil, da je osebno prisostvoval izvršitvi umora in da prevzema zanj polno odgovornost, ne more pa odgovarjati za rop, ki so ga storili nekateri organi neposredno po umoru na članah carske obitelji. V svojih izjavah je Jahontov ponovno pov-

daril, da so bile zadnje carjeve besede: »Ljudstvo bo zaradi moje smrti preklelo boljševike.« Ostali obtoženci, med njimi Gruzinov in Maljušin, so izjavili, da niso vedeli ničesar o izdajstvu Jahontova in da so le izpolnjevali njegove ukaze. Po govoru tožitelja in zagovornikov je sodni tribunal razsodil, da je edini krivec carjevega umora Jahontov ter ga je obsodil na smrt z ustrejitvijo. Gruzinov, Maljušin, Apraksinova, Mironova in devet boljševiških vojakov, dodeljenih carjevi straži, so bili krivi v umoru in tudi obsodeni na smrt. Ostali so bili oproščeni. Takoj drugega dne je bila obdoba izvršena. Tribunalova razsodba bodi jasn dokaz, da je sovjetska vlada storila vse, kar je bilo v njenih močeh, da kaznuje krivce tega nesmielnega umora. S tem je propadel zlobni načrt sovražnikov sovjetske vlade, socialnih revolucionarjev.

Tako je pisal boljševiški službeni organ leta 1920. Ali leta 1922? V eni septembarski številki je ravno isti list z debelimi črkami ponatisnil vest, da je došel v Donski Bazen s polnimi diktatorskimi pooblastili v svrhu ureditve tamošnjih sporov s kmeti — so-drug Jahontov, katerega je svojčas permski tribunal obsodil na smrt kot morileca carske obitelji, a je centralni izvrševalni komitet odredil pomilostitev ker je odkritosrčno priznal svoj čin in ker poteka iz proletarskega stanu —

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(83)

Bil je oktober. Bil je natančno deseti oktober, obletnica katastrofe. Bilo je še tri mesece časa in še zmerom kolikor toliko mogoče, da se reši. Ampak nekoliko dni je moral počivati, da si opomore.

Odpovedal je v San Sebastian. A ko je bil dobre tri dni tam in se mu je že toliko izboljšalo, da so ga jele mikati damice, ga je zatekla brzojavka Allanova: osebna njegova navzočnost v New Yorku je brezpogojno potrebna. Allan pričakuje, da dosepe s prihodnjim parnikom.

S. Woolf se je odpeljal z naslednjim vlakom.

6.

Nekega dne v oktobru se je v Allanovo veliko začudenje pri njem dala javiti Ethel Lloyd.

Vstopila je in se urno ozrla po sobi. »Ali ste sami, Allan?« je smehljaje se vprašala.

»Sem, gospodična Lloyd, čisto sam.«

»Prav!« Ethel se je lahko smejala. »Ne bojte se, nisem izsiljevalka.« »Pa« me je poslal k Vam. Izročim naj Vam pismo, toda le, če ste sami.«

Izmotala je iz plašča pismo.

»Zahvalim.« je dejal Allan, prejemši ga.

»Seveda je vse to nekaj nenavadno,« je Ethel nadaljevala živahno, »toda« pa »je v nekaterih stvarih tako čudaki.« In Ethel je začela kramljati živo in brez zadreg, prav po svoje, in je Allana, ki je z besedami varčeval, kmalu zapletla v pomenek, katerega stroške je večinoma zakladala sama. »Bili ste v Evropi?« je vprašala. »Da, in mi smo to poletje pogodili nekaj divnega. Pet nas je bilo, dva gospoda, tri dame, pa smo se na ciganskem vozu peljali gori do Canade. Vedno na svežem zraku. Spali smo na planem, kuhali sami, bilo je divno! S seboj smo imeli šator in na voznom krovu čolnari na vesla. — To so pač načrti?«

Ethel je pasla svoje oči po sobi dočista pristočno, na lepo zapognjenih, (po baš veljavni modi) živo rdeče obarvanih ustnicah ji je počival zamišljen usmev. Ogrnena je bila s svilnenim plaščem sinjaste barve zazorevajočih sliv, na glavi je imela okrogel klobuček, ki je bil za oseno svetlejši in s katerega je do rame majalo sivovrhnjevo nojevo pero. Sprčo medle, zabrisane, na sivo spominjajoče sinjine njene obleke so bile njene oči videti še vse bolj sinje, nego so bile zares. Kakor temnovrhnjevo jeklo.

Allanova delavnica je bila strašanski suhoparna. Razhojena preproga, nekoliko usnjenih stolov, ki neogibno morajo biti, trezor. Kolikor je prstov na roki, pisalnih miz s skladi spisov, in na le-teh obtežilniki poskusni okruški jekla. Police se zviti in mapami Znes papirjev, po sobi na videz razmetana kamorkoli. Stene prostorne sobe so bile vse pokrite z velikan-skimi črteži predočujočimi posamezne gradbene predele. Ker je bila izmera morskih globin vpisana drobno, a predorska krivina povlečena s tušom, so bili videti kakor nariski visečih mostov.

Ethel se je smehljala. »Kako ličen red imate!« je dejala.

Suhoparnost delavnice je ni razočarovala. Mislija je na »pajevce« pisarno, opremljeno zgolj s pisalno mizo, stolom, telefonom in pluvalnikom.

Nato je pogledala Allana v oči. »Menim, Allan, da je Vaše opravilo najzanimivejše, kar jih je kdaj izvrševal človek!« je rekla s pogledom, polnim odkri-ga občudovanja. Zdajci pa je vzhicena poskočila in z rokami ploskala.

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Tovar iško poslopje

hlev, gospodarsko poslopje ali kaj sličnega, pravno za prezidavo za tovarno v Mariboru ali bližnji okolici, se išče v najem. — Ponudbe na I. Malé, Konjice. 2194 3—1

Mala oznanila.

Knjigovodja (knjiga) z znanjem strojepisa, slovenske in nemške stenografije in cirilice, se sprejme v industr. podjetju. Z znanjem hrvaščine imajo prednost. Plača dobra. Lastno-ročno pisane ponudbe pod »Agilnost« na upravo lista »Tabor«. 2190 3—1

Lepa zimska suknja za ženske nika na prodaj. Canharjeva ulica 2, II. nadst., vrata 8. 2196 3—1

Proda se takoj pohištvo za dva spalni sobi, eno popolnoma novo, drugo malo rahljeno in otroški voziček. Čajne ponudbe na oglasni zavod Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 2197

Lokal se odstopi v večjem mestu Jugoslavije proti odkupnini za 100.000 dinara. Primeren za vanko stroko. — Naslov v upravi ali dopisi pod »Lokal« na upravo. 2193

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge dožolne pridelke kupuje in prodaja ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328

2037 **Pozor!** 10—9

Natrta jajca

se prodajajo vsak dan pred-poldne v Cvetlični ulici št. 18.

Exportno društvo Matheis, Suppanz in drug.

Mala oznanila

Odda se jako dobra hrana (dnevno pečenka in močnata jed). Naslov v upravi. 2191

Mobilno stanovanje z električno razsvetljavo, obstoj je iz dveh sob in kuhinje v centru mesta Maribor, se odda radi izsilive po ceni. Vprašati v upravi. 2188 3—2

Suhe gobe, lipovo cvetje, brinjevo olje in poljske pridelke plača najbolje trdka Siro-Rant, Kranj, telef. int. št. 9, in tudi po najnižjih cenah na debelo sladkor, riž, olje, kavo itd. Prosim za ponudbe gob z vzorci. 1403

POZOR!

Zimske in športne obleke, raglane, površnike, damske kostume in plašče izdeluje najceneje in po najmodernejšem kroju Dominik Fabjančič Jurčičeva ulica 5/L. 2050

Alojz Kriznič

Anica Kriznič

roj. Ogorevc

poročena

Maribor

2195

Konjice

Več kolporterjev

starih nad 14 let, za večerno razpečevanje naših dnevnikov, se išče. Poizvedbe v upravi lista.

Pristne kranjske klobase

z garant. samo svinjskega mesa izdeluje in razpošilja v vsaki množini staro renomirana trdka 2179

M. Urbas, Ljubljana, Slomškova 13

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

Brez posebnega obvestila.

Marija Holzknecht naznanja v svojem ter v imenu svojih otrok Karola, Josipa in Marije in ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem pretesujočo vest, da je njih iskrenoljubljani, nepozabni soprog, oziroma oče, brat, svak in stric, gospod

Josip Holzknecht

mesar in hišni posestnik

v pondeljek, dne 6. novembra 1922 ob 1/2. uri po dolgem, mukepolnem trpljenju in previden s tolažili sv. vere v 49. letu svoje dobe bogu vdano preminul. Truplo nepozabnega pokojnika se bo v sredo, dne 8. novembra 1922 ob 1/2.17. (1/2.6) uri popoldne v hiši žalosti Studenci, Kralja Petra cesta št. 30, svečano blagoslovilo in na to v rodbinski grobnici na pokopališču v Studencih položilo k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica bo darovana v četrtek, dne 9. novembra ob 7. uri v cerkvi sv. Jozefa v Studencih.

STUDENCI, dne 7. novembra 1922.

2192

Mestni pogrebni zavod v Mariboru.